

Dosarul nr. 2r-51/24
2-19022917-01-2r-25012024

Prima instanță, Judecătoria Cimișlia, sediul Central (jud.: V. Carapirea)
Instanța de apel, Curtea de Apel Comrat (jud.: Ș. Starciuc, D. Fujenco, G. Colev)

DECIZIE

03 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi

examinând recursul declarat de Gostev Iulia, reprezentată de avocatul Berezovschi Vladislav,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Gostev Pantelei împotriva Iuliei Gpstev cu privire la desfacerea căsătoriei,

împotriva încheierii din 14 decembrie 2023 a Curții de Apel Comrat, prin care a fost respinsă cererea depusă de Gostev Iulia, reprezentată de avocatul Berezovschi Vladislav, cu privire la repunerea apelului în termen și a fost restituit apelul declarat de Gostev Iulia, reprezentată de avocatul Berezovschi Vladislav, împotriva hotărârii din 05 iulie 2019 a Judecătoria Cimișlia, sediul Central ca fiind depus în afara termenului legal,

c o n s t a ț ă :

La 17 aprilie 2019, Gostev Pantelei a depus cerere de chemare în judecată împotriva Iuliei Gpstev cu privire la desfacerea căsătoriei.

Prin hotărârea din 05 iulie 2019 a Judecătoria Cimișlia, sediul Central a fost admisă acțiunea depusă de Gostev Pantelei. A fost desfăcută căsătoria încheiată între Gostev Pantelei și Gostev Iulia înregistrată la data de 29 septembrie 1976 de Primăria s. Burlăceni, r-nul Vulcănești cu nr. 15.

La 27 noiembrie 2023, Gostev Iulia, reprezentată de avocatul Berezovschi Vladislav, a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând repunerea apelului în termen, admiterea apelului, casarea hotărârii din 05 iulie 2019 a Judecătoria Cimișlia, sediul Central cu remiterea cauzei spre rejudecare.

Prin încheierea din 14 decembrie 2023 a Curții de Apel Comrat, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă a fost respinsă cererea depusă de Gostev Iulia, reprezentată de avocatul Berezovschi Vladislav, privind repunerea în termen a apelului și a fost restituit apelul declarat de Gostev Iulia, reprezentată de avocatul Berezovschi Vladislav, ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La 20 decembrie 2023, prin intermediul Oficiului poștal, Gostev Iulia, reprezentată de avocatul Berezovschi Vladislav, a depus cerere de recurs împotriva încheierii instanței de apel solicitând admiterea acesteia, casarea încheierii din 14

decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel.

În motivarea recursului Gostev Iulia, reprezentată de avocatul Berezovschi Vladislav, a indicat că cauza a fost examinată în absența sa, nefiind citată legal despre locul, data și ora examinării cauzei, despre emiterea hotărârii din 05 iulie 2019, recurenta a aflat când s-a întors în țară, fiind cetățean a Italiei, aflând despre decesul soțului său. Urmare, adresării la notar pentru perfectarea actelor de succesiune a aflat de existența hotărârii de judecată prin care căsătoria lor a fost desfăcută.

Consideră că prin adoptarea încheierii contestate ia fost încălcat dreptul de acces la justiție și la un proces echitabil, garantat de art. 20 din Constituție și art. 1 §6 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că copia încheierii din 14 decembrie 2023 a Curții de Apel Comrat a fost expediată la 21 decembrie 2023 la adresa poștală a recurentei indicată în cererea de apel și recurs, or. Cimișlia, str. Gr. Ureche, 27 iar cererea de recurs a fost depusă la 20 decembrie 2023.

Astfel, recursul declarat, este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

Astfel, termenul de declarare a apelului prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, (dacă legea

nu prevede altfel), indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii.

Din materialele cauzei rezultă că, la 05 iulie 2019 Judecătoria Cimișlia, sediul Central a pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care a fost admisă acțiunea depusă de Gostev Pantelei.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 27 noiembrie 2023, Gostev Iulia, reprezentată de avocatul Berezovschi Vladislav, a depus cerere de apel solicitând repunerea apelului în termen, admiterea acestuia, casarea a hotărârii din 05 iulie 2019 a Judecătoriei Cimișlia, sediul Central și restituirea cauzei spre rejudecare.

În motivarea cererii de repunere în termen a apelului, Gostev Iulia, reprezentată de avocatul Berezovschi Vladislav, a indicat că, cauza a fost examinată în absența sa, nefiind citată legal despre locul, data și ora examinării cauzei, pe parcursul examinării cauzei s-a aflat peste hotarele Republicii Moldova, despre emiterea hotărârii din 05 iulie 2019, recurenta a aflat când s-a întors în țară, aflând despre decesul soțului său. Urmare adresării la notar pentru perfectarea actelor de succesiune a aflat de existența hotărârii de judecată prin care căsătoria lor a fost desfăcută.

Ca urmare, prin încheierea din 14 decembrie 2023, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, Curtea de Apel Comrat a respins cererea depusă de Gostev Iulia, reprezentată de avocatul Berezovschi Vladislav, privind repunerea în termen a apelului și a restituit apelul declarat de Gostev Iulia, reprezentată de avocatul Berezovschi Vladislav, ca fiind depus în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu normele de drept citate supra și argumentele invocate în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de respingere a cererii privind repunerea în termen al apelului și restituirea acestuia ca fiind tardiv, deoarece cererea de apel a fost depusă de Gostev Iulia, reprezentată de avocatul Berezovschi Vladislav, peste termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Or, după cum rezultă din actele cauzei dispozitivul hotărârii Judecătoriei Cimișlia, sediul Central a fost pronunțat la 05 iulie 2019, iar cererea de apel a fost depusă de către Gostev Iulia, reprezentată de avocatul Berezovschi Vladislav, abia la 27 noiembrie 2023, aproximativ peste 4 ani și 4 luni de zile, pe când termenul-limită de declarare al apelului a expirat încă la data de 05 august 2019 inclusiv (luni), având în vedere că ultima zi de depunere a apelului 04 august 2019 era zi nelucrătoare.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În acest sens, dispozițiile art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă prescriu că, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite solicită prin cerere acest lucru. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Totodată, prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

Deși apelanta Gostev Iulia, reprezentată de avocatul Berezovschi Vladislav, a solicitat repunerea în termen a actului de procedură, totuși contrar art. 116 din Codul de procedură civilă, nu a prezentat probe justificative ce ar confirma faptul imposibilității depunerii apelului în termenul de atac prevăzut de lege.

Colegiul, verificând legalitatea încheierii instanței de apel prin care a soluționat cererea depusă de Gostev Iulia, reprezentată de avocatul Berezovschi Vladislav cu privire la repunerea în termenul de atac, atestă că aceasta este emisă în conformitate cu cadrul legal aplicabil și nu conține erori de aplicare a legii, de interpretare a legii sau de apreciere arbitrară a probatoriului.

Instanța de recurs evidențiază că potrivit art. 116 alin. (4) al Codului de procedură civilă, repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Astfel, în ipoteza în care Gostev Iulia, reprezentată de avocatul Berezovschi Vladislav într-adevăr a omis întemeiat termenul de atac nu a prezentat probe la ce data a recepționat hotărârea primei instanțe. Mai mult ca atât, invocând că a aflat despre hotărârea emisă când s-a adresat notarului pentru perfectarea actelor de succesiune, nu a prezentat nici o probă în acest sens.

Completul subliniază că în materie civilă Convenția nu garantează un drept de recurs, dar că o eventuală procedură de examinare a admisibilității acestuia face incident articolul 6 (a se vedea, inter alia, Erik ØVLISEN vs. Danemarca, hotărârea din 30 august 2006, sau Kukkonen vs. Finlanda (nr. 2), hotărârea din 13 ianuarie 2009, § 24).

În același context, un stat care dispune de astfel de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii se bucură de principiile unui proces echitabil garantate de art. 6 alin. (1), în special de dreptul de acces la o instanță, de dreptul de a fi audiat (a se vedea, inter alia, Lebedinschi vs. Republica Moldova, hotărârea din 16 septembrie 2015, § 32).

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că, în proceduri civile, o persoană poate cu greu să conceapă preeminența dreptului fără existența posibilității

de acces la instanțele de judecată (a se vedea, *Golder vs. the United Kingdom*, hotărâre din 21 ianuarie 1975; *Z and Others vs. the United Kingdom*, hotărâre din 10 mai 2001; și *Kreuz vs. Poland*, hotărârea din 19 iunie 2001).

Totuși, „dreptul la o instanță” nu este absolut. Acesta poate fi, prin natura sa, supus limitărilor, deoarece dreptul de acces, prin sine, cere reglementare din partea statului. Garantând părților în litigiu un drept efectiv de acces la o instanță care să hotărască asupra „drepturilor și obligațiilor lor cu caracter civil”, articolul 6 § 1 acordă statului dreptul de a alege liber mijloacele care să fie utilizate în acest scop.

În acest sens, Curtea Europeană a statuat că restricția impusă accesului la o instanță judecătorească sau un tribunal nu va fi compatibilă cu articolul 6 § 1, decât dacă aceasta urmărește un scop legitim și există o proporționalitate rezonabilă între mijloacele folosite și scopul legitim urmărit (a se vedea, *Tinnelly & Sons Ltd and Others* și *McElduff and Others vs. the United Kingdom*, hotărârea din 10 iulie 1998).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, soluția emisă de către instanța de apel este una întemeiată legal și în corespundere cu circumstanțele cauzei, or argumentele invocate în susținerea cererii de recurs sunt lipsite de relevanță.

Sub acest aspect, Colegiul consideră necesar de a reitera prevederile art. 56 alin. (3) al Codului de procedură civilă, potrivit căruia, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

În situația de fapt, contrară cadrului legal relatat, în corespundere cu prevederile art. 10 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recurenta Gostev Iulia, reprezentată de avocatul Berezovschi Vladislav, va suporta consecințele nefavorabile, adică, sancțiunile procedurale stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural, în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

În acest context, Completul consideră că la caz, soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 § 5 CEDO, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului, ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod principiul securității raporturilor juridice.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO (cauza *Popov 2 vs. Moldova*, hotărâre din 06 decembrie 2005, cauza *Melnic vs. Moldova*, hotărâre din 14 noiembrie 2006), Curtea a constatat că, prin neprezentarea motivelor de repunere în termenul de prescripție constituie o violare a art. 6 § 1.

Jurisprudența CtEDO reiterează obligația părții de a lua măsurile necesare pentru protecția drepturilor sale de acces la justiție, inclusiv prin manifestarea diligenței în exercitarea drepturilor sale procedurale și a interesului față de soarta dosarului vizat (cauza *van Harn vs. Germania*, hotărâre din 11 septembrie 2007, cauza *Pîrnău ș.a. vs. Republica Moldova*, hotărâre din 31 ianuarie 2012 și cauza *SA Universul vs. Republica Moldova*, hotărâre din 10 iulie 2012).

Din considerentele expuse, Colegiul ajunge la concluzia că cererea de recurs împotriva încheierii din 14 decembrie 2023 a Curții de Apel Comrat, urmează a fi respinsă cu menținerea încheierii instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Gostev Iulia, reprezentată de avocatul Berezovschi Vladislav.

Se menține încheierea din 14 decembrie 2023 a Curții de Apel Comrat, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Gostev Pantelei împotriva Iuliei Gpstev cu privire la desfacerea căsătoriei.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi